

Zilele Caragiale...

...complex de manifestări dedicate anual marelui clasic, se află acum la a VI-a ediție. Ele, se știe, sînt rodul strădaniei societății culturale „I. L. Caragiale“, care, sub bunele auspicii ale Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dolj și cu sprijinul A.T.M. și al Teatrului Național craiovean, își desfășoară activitatea, an de an, cu mult zel, nu numai pentru întreținerea unui cult al creatorului comediografiei românești moderne, dar, mai ales, pentru a adînci și lărgi înțelegerea operei sale, luptînd împotriva oricărei superficialități a receptării, atît de frecventă, din păcate, la nivelul simțului comun.

Așa fiind, manifestările Caragiale au avut varietate și au căutat să cuprindă cercuri cît mai largi de cititori și spectatori, și nu greșim spunînd că aceste manifestări au fost animate, din partea organizatorilor, de un adevărat spirit misionar. Au fost organizate întîlniri, la Liceul agricol din Malul Mare, la Liceul energetic și la clubul Întreprinderii „Electroputere“ din Craiova, membrii asociației, invitați din Capitală și din alte centre culturale ale țării — critici, cercetători, profesori universitari — antrenîndu-se într-un dialog deschis cu tinerii cititori și spectatori.

Spectacole de teatru și filme inspirate din creația lui Caragiale au completat sînta de manifestări publice. În sala teatrului de păpuși s-au putut, astfel, vedea spectacolele colectivului de păpușari băimăreni după *Barlabol Împărat* și *Bubico*, și cele ale localnicilor, după *Vizita* și *Domnul Goe*. Au fost spectacole pline de fantezie, cu umor de bun-gust, vîdînd noutate și îndrăzneală în ce privește concepția de joc și originalitate în privința confecționării păpușilor. În spectacolele băimărenilor am întîlnit o interferență între jocul actorilor și cel al păpușilor, viul și mecanicul intrînd în relații de reciprocitate și de convență, iar în cele ale craiovenilor ne-a întîmpinat ridicarea marionetei la proporții umane și o imitare, din partea viului, a mecanicului, din care au rezultat efecte pe care le situăm între bufon și grotesc. Dacă înțelegem păpușa ca o prezență concretă a imaginarii, și actorul, ca prezență nemijlocită a realității concrete, spectacolul băimărean ne aruncă în lumea fantastică a jocului copilului. Cînd, însă, păpușa cată să ia proporții umane, va să zică imitînd în aparență realitatea concretă, dar rămînd funcțional în imaginar, al cărui semn este, avem de-a face cu straniul, nu lipsit de accente terifiante. În această categorie se înscrie spectacolul craiovenilor. Sînt, iată, două modalități de interpretare egal de îndreptățite, esteticește, chiar dacă preferințele noastre înclină către una sau către alta.

Spectacolele pentru cei mici, sau pentru cei mici din cei mari (cazul nostru), cum spunea cineva (la urma urmei, toți sîntem copiii... copiilor noștri), s-au lîmitat, din păcate, la viziunile și stilurile de interpretare ale acestor două trupe. Înregistrăm, aici, cu neplăcere, faptul că alte teatre de păpuși nu au onorat cu prezența lor manifestarea. Același lucru îl gîndim și despre teatrele dramatice, care s-ar fi cuvenit să „compară“ în fața publicului judecător, cu unele montări noi după Caragiale. A răspuns chemării doar Naționalul bucareștean, care a intrat în emulație, pe scena din Craiova, cu trupa locală, prin prezentarea *Scrisorii...*, o montare barochistă, cu un acuzat spirit bufon

Moment din Barlabol Împărat, prezentat de Teatrul de păpuși din Bala Mare

„Conul Leonida față cu reacțiunea“, în interpretarea studenților de la Studioul de caragialeologie din Timișoara

și caricaturizant, cu excese în toate direcțiile și la toate nivelurile. În comparație cu spectacolul Naționalului bucureștean, cel al Naționalului din Craiova mi s-a părut, în ciuda unor mai apăsate tente pamphletare, mai echilibrat, mai dens și mai motivat psihologic. Deocamdată, atât. Cititorul va găsi cronica convenită la acest spectacol în numărul de față.

Cîteva pagini din operele *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu și *Năpasta* de Sabin Drăgoi, în interpretarea unor artiști ai Teatrului liric din Craiova, și un spectacol de amatori, al unor studenți din Timișoara, care, cu entuziasm și naivitate, au colat într-un posibil vis al soților Leonida și Efimița fragmente din momente și comedii (idee nefructuoasă artistică, tocmai fiindcă orice colaj rămîne o simplă adițiune de fragmente, exterioară substanței operei, care nu poate fi decît numai structura ei semnificantă) au încheiat această, trebuie s-o repetăm, destul de săracă participare artistic-teatrală.

Dar să nu uităm un spectacol emoționant. În fața publicului craiovean și, prin mijlocirea televiziunii, în fața tuturor iubitorilor de teatru, a fost acordată Diploma de onoare a Societății culturale „I. L. Caragiale“ artistului poporului Radu Beligan, pentru marile lui merite în slujirea operei patronului spiritual al teatrului românesc.

Sesiunea de lucrări teoretice ținută în ultimele două zile a compensat, prin numărul și valoarea comunicărilor, sărăcia din compartimentul, ca să zic astfel, al practicii caragialeologice, anume al spec-

tacolelor. Un numeros auditoriu de specialitate (actori, regizori, critici de teatru) și unul, mai puțin numeros, de nespecialiști (elevi, probabil interesați !), a urmărit prețioasele contribuții * la cunoașterea operei lui Caragiale aduse de prof. univ. Ștefan Cazimir și prof. univ. Mircea Tomuș (tratînd, și unul și celălalt, „ca în oglindă“, despre simetrie și funcțiile ei în operă), conf. univ. Ion Pătrașcu (despre traducerea și receptarea operei lui Caragiale în Italia), Maria Vodă Căpușan (despre modalitatea anchetei judiciare în construcția dramei *Năpasta*), Al. Călinescu (despre simbolica locurilor în momente și schițe), Serafim Duicu (despre „cazul Ipingescu“), Alexandru Ștefănescu (despre formele fără fond și personajele caragialești), Ion Cazaban (despre adîncirea înțelesurilor operei lui Caragiale în și prin spectacolele dintre cele două războaie), Al. Firescu (despre activitatea de cronicar plastic și muzical a scriitorului, la revista craioveană „Doljul“); în fine, despre receptarea lui Caragiale în Ungaria a vorbit Tereza Chereji, iar studenta Maria Badea a încheiat cu un studiu prea lung de literatură comparată. Lucrările sesiunii s-au desfășurat sub conducerea criticilor Mihai Ungheanu și Valentin Silvestru.

Constantin RADU-MARIA

* Din lipsă de spațiu, redacția este nevoită să amine publicarea unora dintre cele mai interesante comunicări, pentru numerele viitoare.